

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1938 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i lagen om ekonomiska föreningar.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 73, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Sundström* i Vikmanshyttan föreslagit, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag — om möjligt till nästa års riksdag — till sådan ändring i lagen om ekonomiska föreningar som säkerställer juridiska personers rätt att genom valda ombud tillvarata sina intressen vid föreningarnas sammanträden.

I fråga om de skäl som föranlett motionärens hemställan får utskottet, i den mån redogörelse för desamma ej lämnas här nedan, hänvisa till motionen.

Gällande lag om ekonomiska föreningar är av den 22 juni 1911. Enligt 1 § gäller, att förening med ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att anskaffa livsmedel eller andra förnödenheter åt medlemmarna eller avsätta alster av medlemmarnas verksamhet eller bereda bostäder åt medlemmarna eller anskaffa lån åt medlemmarna eller idka annan ekonomisk verksamhet må kunna enligt ifrågavarande lag varda registrerad såsom ekonomisk förening. Beträffande bostadsrättsföreningar gäller därjämte en särskild lag den 25 april 1930. Vidare må nämnas en lag av den 26 juni 1936 med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit.

I 36 § av 1911 års lag givas föreskrifter om utövande av rösträtt och fattande av föreningsbeslut. Där ej annorlunda finnes bestämt i förenings stadgar, skall bl. a. gälla, att varje medlem äger deltaga i handhavandet av föreningens angelägenheter, att varje medlem äger en röst, att medlem är berättigad att överlåta sin rösträtt å annan medlem, att ingen må på grund av fullmakt utöva rösträtt för mer än en medlem samt att såsom föreningens beslut gäller den mening, för vilken de flesta rösterna avgivas.

I *motionen* anföres bl. a. följande:

Juridiska personer äga ofta andelar i ekonomiska föreningar. Sådana andelsägare måste vid bevakandet av sina intressen i den ekonomiska föreningen företrädas av valda ombud. Därvid bruka ofta personer som icke själva äro andelsägare utses till ombud, detta för att ombudet mera obundet skulle kunna företräda samfälligheten. Emellertid har det visat sig att delade meningar råda beträffande tillåtligheten av en sådan representation.

Motionären har i sistnämnda avseende hänvisat till ett fall då en skiljenämnd, bestående av tre jurister, förvägrat ett skoldistrikt, som var medlem

i en elektrisk distributionsförening, att föra talan vid föreningens möten genom ett av distriktet utsett ombud, som själv icke var andelsägare i föreningen. Skoldistriktet underrättade riksdagens justitieombudsman om fallet i och för åstadkommande av ändring i 36 § av lagen om ekonomiska föreningar, men justitieombudsmannen förklarade i den 24 oktober 1936 avsatte beslut, att framställningen icke skulle föranleda någon hans åtgärd.

Frågan om revision av lagen om ekonomiska föreningar var föremål för riksdagens prövning år 1923 i anledning av en då väckt motion. Motionen avstyrktes av första lagutskottet och avlogs av riksdagen.

Även vid 1935 och 1937 års riksdagar väcktes motioner, vari hemställdes att föreningslagen måtte bli föremål för revision i vissa uti motionerna angivna hänseenden. Jämväl dessa motioner avlogs av riksdagen på hemställan av första lagutskottet, vilket i sina över motionerna avgivna utlåtanden (nr 26 resp. nr 20) bl. a. framhöll, att lagberedningen vore sysselsatt med en reform av lagen om aktiebolag, att lagstiftningen å detta område nära sammanhänge med lagstiftningen om ekonomiska föreningar samt att lagberedningens arbete å aktiebolagsreformen fördenskull syntes böra avvaktas, innan frågan om revision av föreningslagstiftningen upptoges till närmare övervägande.

Utskottet.

Den nu gällande lagen av år 1911 om ekonomiska föreningar innehåller i 36 § bl. a. en regel att, därest ej annorlunda finnes bestämt i föreningsstadgar, föreningsmedlem är berättigad överlåta sin rösträtt å *annan medlem*. I förevarande motion anföres ett exempel på att en juridisk person, som var medlem i en ekonomisk förening, av en skiljenämnd förvägrats att utöva sin rösträtt å föreningsstämma genom ombud som icke självt var medlem i föreningen. Skiljedomen torde hava grundat sig på nyssnämnda stadgande. Motionären föreslår därför att lagen om ekonomiska föreningar måtte ändras så att möjligheten av en sådan lagtolkning uteslutes.

När en juridisk person som är medlem av en förening inställer sig genom en sin representant å föreningsstämma, bör det enligt utskottets förmenande icke så betraktas, som om den juridiska personen »överlåtit sin rösträtt» å representanten; den juridiska personen kan ju icke utöva sin rösträtt annorledes än genom någon som äger företräda densamma på grund av fullmakt eller eljest. Vid sådant förhållande synes regeln att föreningsmedlem endast äger överlåta sin rösträtt å annan medlem ej lägga hinder i vägen för en juridisk person att å föreningsstämma låta sig företrädas av en representant som icke för egen del äger rösträtt å stämman. (Jfr beträffande tolkningen av kommunallagarnas motsvarande bestämmelse regeringsrättens årsbok 1932 sid. 126.)

Då någon lagändring alltså icke synes erforderlig för att en juridisk person som är medlem av en ekonomisk förening skall äga till ombud å föreningsstämma utse annan än medlem i föreningen, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 mars 1938.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Karl Emil Johanson*, *Ewerlöf**, *Gärde*, *Karl Johan Olsson* och *Egnell*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist** och *Hedlund* i Östersund*, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Mellerud*, *Larsson* i Hede, *Werner* i Höjen och *Gezelius**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.
